

INDIA

Őslakosok II. évezred: **Indus-völgyi civilizáció**

- létrehozói a dravidák – nyelvüket nem fejtették meg
- virágzó városi kultúra: - Harappa, Mohendzso-Daro
- utcák: derékszögben épültek, csatornázás
- az öntözésnek itt is nagy szerepe van
- bronzeszközöket használtak
- Kétarcú természeti adottság: óriási termékenység, a szeszélyes folyó többször elpusztítja, mindig szegényebben épül újjá

Kr. e.1500 k. Árja (indoeurópai nép) bevándorlása : Iráni-medence irányából

- végső csapás a korábbi civilizációra
- áriják + dravida őslakosok – kial. az ind nép – meghódítják az Indus, majd a Gangesz völgyét
- több kisebb állam alakult ki
- **Kr.e.: III.sz. Maurja Birodalom fénykora: Asóka király :** maharadzsa– India jelentős részeit egységesítette - fővárosa: Pátaliputra (Gangesz völgye)
- **Kr.u.: IV. sz. Gupta Birodalom** – legjelentősebb királya: Csandragupta – még egyszer megteremti az egységet

Gazdaság:

- Mezőgazdaság: búza, árpa, rizs, gyapot
- eszközök: vaspapucsos faeke
- Időjárás: monszun: 3 hónapos esős évszak, egyébként szárazság – köv.: víztárolók, gátak nagy szerepe

Kultúra

- a nomád árja törzsek életéről a Védák vallanak
- az államalapító és központosító harcok korát, a nagy indiai eposzok, a Rámájana és a Mahábhárata őrizték meg

Vallás: brahmanizmus – a világ változtathatatlan - a kasztrendszer is

- szent könyvei: a **Védák** – nyelve: **szanszkrit** – szent nyelv
- lélekvándorlás, kasztrendszer

Brahma:

- A világ megteremtője, a lélekvándorlás irányítója. Korábban nagyobb szerepet tulajdonítottak neki. Főistenként is tisztelték, ma inkább a világ építőmesterének (=demiurgosznak) tartják, aki az egyes elemekből összerakta a világot.

Visnu:

- Ő a fenntartó isten. E világnak és az egymást követő világok körforgásának fenntartója. Sokkal befolyásosabb, mint Brahma. Amikor az emberiséget a Gonosz hatalma fenyegeti, akkor ő jelenik meg állat (hal, teknősbéka, vadkan), vagy ember alakban védelmezőként. Megtestesülései (inkarnációi) közül a legnépszerűbbek Krisna és Ráma.
- **Ráma** királyfi volt, akinek a feleségét az óriás Ránana elrabolta. Ráma hatalmas hadsereg élén, melyben majmok is harcoltak, visszaszerezte őt.
- **Krisna:** ereiben szintén királyi vér folyik. Nagybátyjának azt jósolták, hogy unokaöccse meg fogja ölni. Ezért minden csecsemőt kivégeztetett. Krisna azonban megmenekült, pásztorok nevelték fel.

Siva:

- A trimurti harmadik tagja, Visnu után a legnépszerűbb isten. Egy személyben jelképezi a mindenség teremtő és a pusztító erőit. Személyében összeolvadt a védikus kor Rudra istene, (aki a betegségeket küldi íjával), és egy korai árja kori természetisten alakja. Az isteni hármasságból egyszer Visnut, egyszer Sívát tekintik a főistennek.

Kr.e.: VI.sz Buddha (Kr.e.: 500 körül)

- a brahmanizmussal szemben lép fel – inkább átalakítja, mint szembefordul vele)
- vágyakról való lemondás – nirvána

Tudomány:

- Matematika: tizes számrendszer, helyi érték, nulla, arab számjegyek – valójában indiai, csak közvetítő az arab

Társadalom:

- **Manu** törvénykönyve: a hagyomány szerint az első ember, az emberek ősapja volt, rögzíti a sajátos indiai osztálytársadalmat (varna-rendszer vagy kasztrendszer)
- Kis államok: élükön: rádzsák
- **4 varna: kaszt:** Örökletesen rögzített a tagolódás, merev, zárt rendszer.
- brahmana- papok
- ksatrija-harcosok
- vaisja-szabad közrendűek (földművesek, kézművesek)
- sudra-szolgák
- páriák („érinthetetlenek”) --kívül esnek rajta –ezek:
- öslakosság maradványai, vallási bűnök elkövetői, tisztátalan foglalkozások végzői

KÍNA

Természeti környezet

- Elszigetelt kultúra:
- A legrégebbi időktől lakott terület: Hoangho(Sárga) és Jangce(Kék) folyók között: faluközösségek létrejötte
- III. ée – első államok kialak. a Hoangho mentén
- földművelés (közös földeken): tea, rizs, állattenyésztés, iparágak (selyem, kerámia)
- Csatornák: öntözés, hajózás

Társadalom

- a kínai történelem: dinasztiák története
- az első híres dinasztia: Kr.e.: XV. Sz. Sang-család
- király: az Ég fia – mellette: miniszterek
- Államok kialakulása: ezek harcban álltak egymással

Kr. e. 246-209. Csin-din. egyesítés: Mennyei Birodalom létrehozása

- **Csin Si-Huang-ti császár (221-209)**
- birodalmi úthálózat egységes mértékrendszer
- egységes kínai írásrendszer
- Nagy Fal építésének kezdete(2500 km)
- agyaghadsereg (8000 katona)
- Nagy Csatorna(1800 km) megépítése
- Törvénykönyv
- De: a Csin-dinasztia túlzott szigora miatt felkelések törtek ki

Kr.e.: III. sz vége- Kr.u.: III.sz.: Han-kor – Kína virágkora

- Mezőgazdaság fejlődése: öntözés és eke elterjedése
- Vasolvasztás ismertté válása
- Selyem és porcelán exportja
- Hódítások: a karavánút ellenőrzése, Korea meghódítása –de: a nép terhei növekedtek-
- Köv.: parasztfelkelések (vörösszemöldökűek, sárgaturbánosok)
- Kr. u.: 3. sz.: Kína ismét részekre bomlik

Kultúra - Vallás: Politeizmus

- Világban: harmónia – ellentétes erők egyensúlya : jang és jin
- Kr. e. VI. sz. Kung-fu-ce: hagyományok, régi erkölcsök tisztelete, állam szolgálata - Dalok Könyve gyűjtemény
- Kr. e.3. sz. Lao-ce filozófiája: passzívan, de támadja a fennálló rendet: Tao – a boldognak vélt ősi múlt felé fordul
- Tudomány:
- Csillagászat: Halley üstökös visszatérésének időpontjait ki tudták számolni
- Matematika: negatív számok
- Találmányok: selyem, porcelán, papír, iránytű, lőpor (Selyemút)